la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Redacció 17, rue de Texel PARIS (XIVe) — Administració : 38, rue des 3-Journées PERPIGNAN — Tresoreria : SANTIAGO VILA 250, route d'Elne, PERPIGNAN (P.-O) — Compte de xecs postals ne 57.675 Montpellier

2e EPOCA – Nº 78 – 19 de Novembre del 1947 — Fundador : Lluis COMPANYS — PREU : 5 francs

LA NOSTRA doble fidelitat CATALANA i REPUBLICANA HA DE DICTAR-NOS UN CAPTENIMENT QUE, SENSE NEGLIGIR EN RES les DURES REALITATS d'AQUESTA HORA, MANTINGUI la DIGNITAT DE LA NOSTRA posicio.

EDITORIAL

PERSPECTIVES de la nostra politica

En el nostre darrer número subratllàvem la trascendència del Ple que acaba de celebrar l'Esquerra Republicana de Catalunya. El conjunt dels diversos problemes que tenim plantejats, en tant que catalans i en tant que republicans, hi foren debatuts llargament. Síntesi d'aquests debats, el Ple adoptà una sèrie de resolucions definint la nostra posició davant els esdeveniments que poden produir-se en un futur més o menys immediat. Els acords en ells mateixos, els comentaris que els acompanyaven, situen clarament la posició d'un gran Partit conscient dels seus deures i de les seves responsabilitats. I proclamen, alhora, la ferma resolució de seguir una trajectòria en els moments dificils que s'apropen.

Es evident que la nostra doble fidelitat catalana i republicana ha de dictar-nos un capteniment que, sense negligir en res les dures realitats d'aquesta hora, mantingui la dignitat de la nostra posició. Les cessions unilaterals, els entusiasmes excesius, les depressions prematures, el derrotisme sistemàtic, l'esperit acomodatici, res d'això pot presidir la tasca d'un Partit que representa amplis sectors de la ciutadania catalana. No som ni dels que abdiquen porugament, ni dels que abandonen la lluita en les hores dificils. Creiem que cal encarar-se amb els problemes en el seu veritable aspecte ; que ne podem falsejar-ne volgudament les perspectives i que, per tant, hem d'atenir-nos a la realitat encara que aquesta no s'avingui amb el nostre desig. Pero creiem, igualment, que hem de recordar-nos sempre qui som i d'on venim i que podem presentar-nos arreu amb el camp ben alt i la consciència tranquila.

Les afirmacions que precedeixen haurien d'esser tingudes ben en compte pel que afecta al camp de la nostra política. En el Ple de l'Esquerra hiategà, poderosissim, aquest punt de vista. Fou natural que així fos, car si els Partits no poden tenir un suport ideològic, o be l'obliden de manera lamentable i gens gloriosa, potser més valdria que no vinguessin a enterbolir la nostra política.

Establert aquest punt de vista haguèrem de constatar tot el que hi ha de negatiu — potser per haver-se oblidat sistemàticament — en certs aspectes de la política catalana. El nostre Secretari General, Josep Tarradellas, ho subratllava en un article prou explicit perque hàgim de glosar-lo. Valdria, però, la pena que tots aquells que intervenen — o aspiren a intervenir — en la nostra política tinguessin ben en compte l'advertiment sever que constituia l'article de Tarradellas. I que s'adonessin clarament que les insídies com a sistema, els falsejaments com a mètode, les travetes com a objectiu mai han gloriejat cap moviment polític ni mai han assolit cap resultat positiu en l'aspecte nacional. Si algú en volgués una prova la tenen amb el que s'ha produit en el camp de la nostra política des de fa diversos mesos, i en el fracàs absolut d'aquells que pretenien, amb les despulles del vei, bastir-se no sabem quines situacions.

De cara a les lluites futures cal que tots sapiguem què volem i on anem. I cal, sobretot, que ho sapiguem els catalans. Es, potser, arribada l'hora que tothom recapituli i s'enfronti amb les responsabilitats que es presenten. Hi ha la nostra fidelitat als ideals republicans, d'una banda ; però existeix, a més, la llibertat del nostre poble. Son dues coses que no es poden oblidar. Al seu servei caldrà l'esforç abnegat i decidit de tots aquells, que creuen en aquest doble postulat siguin les que es vulguin les circumstàncies que puguin presentar-se. Cal, doncs, que per començar tots afirmem aquesta decisió catalanista i republicana. Els Partits liberals de Catalunya no la poden oblidar. Tot seguit s'imposa la lleialtat en les actuacions, la reciprocitat en el sacrifici de tots els que vulguin mantenir-se, per damunt del que, en definitiva, és accidental, al servei d'aquest doble postulat. Diguem-ho clarament : a la fermesa ideologica enfront les dificultats que es presenten, cal unir-hi la lleialtat i la dignitat de les nostres actuacions. Els Partits catalans faran bé de pensar-hi i de tenir ben present, des d'ara, sobretot aquells que han sapigut mantenir sempre una línea de conducta dreturera, que cal que les practiques d'aventurerisme politic siguin suplertes pel joc net i per la fermesa ideològica.

La realitat es prou crua perquè hagim d'insistir. Mai, com en els moments de prova, pot palesar-se el patriotisme dels homes. I mai com en aquestes hores podrà palesar-se millor que s'entèn romandre fidel a uns postulats i de cara al seu triomf saber menar una acció conjunta, concreta, clara i honesta.

Aquest — i no altre — fou l'esperit que presidi les deliberacions del darrer Ple d'Esquerra Republicana de Catalunya.

La politica catalana han de fer-la els partits catalans. I els partits catalans no poden anar a remolc de cap mena de provincialisme

Entorn uns comentaris de « Lluita »

TOT AIXO NO ES MASSA SERIOS...

Des de fa algunes setmanes, els redactors de « Lluita », portantveu del P. S. U. de C., demostren una marcada predilecció per la política del nostre Partit i per l'actuació dels nostres homes. Per tant, era de preveure que, després del nostre Ple, continuarien prodigant-nos tota mena de consells sobre la conducta que, a llur judici, hauríem de seguir.

Teníem l'esperança, després dels nostres advertiments, que abandonarien la tendència a recordar-nos quins són els nostres principis i quins son els deures que ens imposa la fidelitat als Presidents Macià i Companys. Malauradament no ha estat així. D'ací que avui ens veiem obligats a repetir que l'Esquerra és un Partit major d'edat, ric d'una experiència que li permet definir la seva pròpia conducta i, a més, que li permet prescindir perfectament dels consells, més o menys desinteressats, que se li prodiguen amb massa freqüència.

Potser alguns dels nostres amics creuran que no val la pena de contestar els atacs dels comunistes catalans, tota vegada que llur versatilitat és a bastament coneguda. Si ens decidim a fer-ho és, sobretot, per tal de precisar més encara la nostra pròpia posició.

Ja fa algunes, setmanes que, arran d'una conferència de l'amic Humbert Torres a Marsella i més tard d'un article del nostre company Carles Pi i Sunyer a « La Humanitat », s'inicià des de « Lluita » una campanya sorneguera, amb titulars a tota pàgina, contra l'Esquerra. Talment semblava que les paraules d'aquests des amics, signifiquessin el capgirament d'una línia política i el renunciament a postulats que continuem considerant irrenunciables, malgrat haver de constatar — com ho fan tots els que són sincers amb ells mateixos, — la necessitat de valorar amb equitat les realitats que el moment present ens imposa.

L'actual zel republicà dels redactors de « Lluita » ens obliga a recordar que el Partit Socialista Unificat de Catalunya no va acceptar fins l'any 1945, la vigència de la Constitució del 1931 ni la de les institucions que d'ella emanen. Tothom recordarà sense esforç els temps malhaurats de la Junta Suprema de « Union Nacional », organisme que ara sembla que no ha existit mai, i en el qual havien d'integrar-s'hi els falangistes penedits, els carlins decebuts i els monàrquics esporugits amb ganes de fer mèrits. Es tantmateix curiós que aquells que donaren vida a aquest organisme antiinstitucionalista per excel.lència, vulguin presentar-se, ara, com els campions, i els més arditS defensors de les nostres institucions.

Sortosament, la vida de l' « Union Nacional » fou relativament curta. Un bon dia vàrem tenir la satisfacció d'enterar-nos que tant els comunistes catalans com els espanyols reconsideraven llur actitud i decidien tranquilament recolzar les institucions republicanes malgrat posar en quarentena el govern del Dr Giral fins al moment en que se'ls concedí un ministeri.

D'aleshores ençà, els comunistes del P.S.U. de C. es mouen dins de la mateixa tàctica institucional. Amb tot el seu actual fervor republicà els fan oblidar que el Govern Llopis, en el si del qual el Sr Uribe representava directament el Partit Comunista Espanyol i indirectament el P. S.U. de C., va portar a terme actives, encara que infructuoses, gestions prop de les persones i tendències que mereixen avui tota la gamma dels adjectius pejoratius del lèxic comunista.

Es evident que cada partit té plena llibertat per adoptar els principis i les tàctiques que cregui més convenients i que l'exercici d'aquesta llibertat exigeix el respecte dels altres, encara que aquest respecte ne vulgui dir que s'hagi de romandre en una perpètua impassibilitat. Per la nostra part, hem combatut i seguirem combatent activament les idologies alienes per la senzilla raó que creiem que la nostra és la millor de totes, pero caldría que tots plegats reconeguèssim la necessitat de bandejar de la política catalana, certs procediments inadmissibles que no poden donar altre resultat quel d'aprofondir, més encara, les diferències que dissortadament existeixen. No podem tolerar, per exemple, que es parli de la nostra actitud i dels nostres homes amb el mateix to que s'emplea per a denunciar els veritables enemics del poble i de la llibertat. Si es continua per aquest camí, utilitzant el mateix clixé que serveix per a denunciar els homes i els partits democràtics de tot el món, qualsevol dia surtirem a dir que els homes de l'Esquerra estan al servei de l'imperialisme anglosaxó.

No creu el P.S.U. de C., no creuem els redactors de « Llluita », que tot això no és pas massa seriós? Quina és la veritable raó d'aquestes ingerències en la nostra política i quins són els motius reals d'aquesta voluntat de convertir-se en els nostres tutors ? Cal potser cercar-los en la minva de l'independència orgànica del P.S.U.C., en el seu progressiu apartament dels problemes especificament catalans i en el consegüent oblit de les regles tradicionals de la nostra política ?

Hi ha moments en què estem disposats a creure-ho, sobretot quan recordem la presència dels representants d'àquest partit en el darrer congrés del Partit Comunista Espanyol, en el transcurs del qual afirmava el Sr Uribe que aquella reunió era la consagració de la unitat de pensament i de tàctica entre les dues organitzacions.

Creiem necessari que tots plegats ens esforcem en evitar que Catalunya perdi aquell bon sentit que la caracteritza i que li ha permés, en hores difícils de la sera història, aglutinar totes les seves forces al servei d'un pensament i d'une acció patriòtica. No hem d'oblidar mai que els catalans tenim problemes que ens són peculiars i que els hem de resoldre nosaltres mateixos amb procediments que no desdiguin de les normes de la política catalana.

El nostre passat i el nostre present, ens autoritzen a parlar en aquest to i demanar als altres, al P.S.U.C. en aquest cas, que vulgui precisar ben clarament, davant dels nostres conciutadans, l'abast i les perspectives de la seva present actitud. Si no es fa axí, tindrem el dret de pensar que el Partit Socialista Unificat de Catalunya, emplaçat en un cruel dilma, ha preferit plegar-se a les exigències d'una doctrina i desobeir als imperatius de la disciplina nacional catalana.

✦ ✦ ✦ ✦

Escrit el precedent comentari, ens arriba el numero de « Lluita » corresponent al 12 de novembre d'enguany. L'organ comunista, d'acord amb les consignes que darrerament deu haver rebut, es lliura a un nou atac contra el nostre Partit que, si més no, posa de relleu la feblesa i les contradiccions de l'actual posicio politica del P. S. U. C. En parlarem, amb l'extensio que mereix, en la nostra propera edicio.

El proper Congrés de l'Esquerra

per **Heribert BARRERA**

Un dels acords del Ple que el nostre Partit va celebrar a Montpeller el passat mes d'octubre fou la convocatoria d'un Congrès que en principi hauria de reunir-se d'aqui pocs mesos. Per apreciar la importancia d'aquesta decisio es bo de coneixer les particularitats que, segons el Ple, aques Congrés hauria de tenir. Hem cregut util, doncs fer-ne pels lectors de La Humanitat un rapid comentari.

Sense prejutjar massa el que sera en realitat el Congrés, ens és possible des d'ara glossar-ne quatre extrems que son, d'una banda, l'extensio que hom es proposa donar-li i la preparacio minuciosa amb qué s'organitza ; d'altra banda, la intencio de la direccio del Partit al convocar-lo i la significacio que aquest Congrés pot revestir pel futur del Partit i de Catalunya.

El Congrés tindrà importancia, primerament, per l'ampiada que s'ha decidit que assoleixi. No es tracta en efecte de realitzar un comici limitat a l'organitzacio a França. El projecte és que hi participin, directament o indirectament, tots els nuclis de militants de l'Esquerra escampats arreu del mon i, en lloc preferent, els delegats de l'organitzacio clandestina de Catalunya.. Aixi per primera vegada des de fa 10 anys podra aplegar-se una representacio de l'Esquerra tota sencera, probablement no tan ampla ni tan fidel com tothom desitjaria, pero suficientment representativa, tanmateix, per que els acords que puguin intervenir corresponguin veritablement a la voluntat del Partit. Revestit d'una autoritat que durant aquests anys d'exili cap assemblea del Partit no ha conegut, el Congrés podrà prendre, amb plena responsabilitat, les decisions de tot ordre que les circumstàncies aconsellin.

El Congrés serà important, segonament, per la cura que s'haurà esmerçat a preparar-lo, la qual serà la millor garantia d'eficàcia i d'encert. El Ple va decidir, en efecte, nomenar una ponència per que establis un projecte d'organitzacio i d'ordre del dia. El treball de la ponència serà presentat a les organitzacions departamentals i a tots els organismes del Partit a França i, passat un periode raonable per al seu estudi, es convocarà un Ple extraordinari per a dictaminar sobre el mateix. Es de suposar doncs que tots els detalls d'organitzacio estaran previstos i que l'ordre del dia serà un veritable index dels problemes més fonamentals que se'ns plantegen avui, en l'ordre patriotic, en l'ordre politic i en l'ordre orgànic. I ens plau encara d'imaginar que sobre els principals d'aquests problemes el Congrés podrà prendre com a base de discussio els informes el.laborats per persones triades per la seva competencia. El material preparatori havent arribat a mans de les organitzacions locals o comarcals en temps hàbil, cadascuna d'elles podrà pronunciar-se amb ple coneixement de causa i, sens prejudici de la més ampla llibertat donada als delegats, les discussions podran encarrilar-se de manera a assolir la màxima rapidesa.

El Congrés serà important, en tercer lloc, perque el proposit de la direccio del Partit al convocar-lo és que marqui l'inici d'una nova etapa en l'actuacio d'Esquerra Republicana de Catalunya. Atravessem ara un dels moments més delicats de l'exili. Tota profecia seria desplaçada i ben espabilat fora el qui pogués dir-nos el que el demà ens reserva. L'optimisme exagerat o el pessimisme excessiu ens semblen igualment fora de lloc. Pero siguin quines siguin les impressions que cadascu pugui tenir respecte al futur, sigui quina sigui la marxa dels esdeveniments, és evident que una organitzacio politica de la importància de l'Esquerra té l'obligacio de preveure totes les eventualitats, àdhuc aquelles que de moment puguin semblar les menys probables. Qui negarà avui la possibilitat que el règim de Franco subsis eixi, malgrat l'execracio universal, durant un llarg periode encara ? Si aixi fos no cal dir que la nostra accio continuaria, igualment forta, pero seria tan mateix inoportu mantenir sense modificacio les tactiques que fins ara hem adoptat. El centre de gravetat de la nostra intervencio hauria de desplaçar-se cap a l'interior de Catalunya i la mateixa estructuracio orgànica del Partit hauria de modificar-se en vistes a una actuacio clandestina, llarga i dificil, on l'objectiu seria, més que l'enderrocament brutal del règim, inassolible amb els nostres mitjans, el seu lent desgast i el manteniment de la fe democràtica i patriotica en el poble de Catalunya. Aquesta és només una eventualitat de les moltes que es poden presentar, pero qualsevulla que sigui l'evolucio del problema espanyol, és evident que en un termini de pocs mesos caldrà reconsiderar la situacio des de punts de vista nous. Es aquesta reconsideracio la tasca essencial que el Directori i el Comitè Executiu del Partit volen encarregar al futur Congrés.

Enfi la importància del Congrés provindrà encara de la significacio que revesteix el fet mateix de celebrar-lo en aquestes circumstàncies i amb aquests objectius. No costa gaire organitzar grans congressos quan s'està en plena euforia o quan una esperança fonamentada fa creure a tothom que la situacio dolenta es redreçarà depressa El que demostra pero la vitalitat d'un Partit és que sigui capaç d'un tal esforç, d'un tal acte de fe, al cap de 9 anys d'exili i precisament en els moments que el dubte, l'angoixa, quan no el descoratjament i l'excepticisme, envaeixen els cors. La força del nostre Partit resideix en gran part en la fidelitat i en l'entusiasme dels nostres militants. Si els militants de l'Esquerra reclamen avui un Congrés, és per continuar lluitant pels seus ideals passi el que passi, en les millor condicions i amb la maxima eficacia. L'Esquerra, suposem per un moment el pitjor, ni compta desapareixer ni vol posar-se en letargia. Siguin quins siguin els perills, per llunyana que apareixi la futura albada, l'Esquerra mantindrà ben alta la senyera. Es aquesta voluntat ferma de presència i de lluita la que determina el sentit profond del seu futur Congrés. Amb ell estem segurs que el nostre Partit establirà el paradigme del que ha d'ésser la reaccio viril de tots els veritabes catalans nacionals.

UNA LLETRA DEL PARTIT NACIONALISTA BASC A ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNA

El Ple del nostre Partit, l'acord establert entre el Partit Nacionalista Basc i Esquerra Republicana de Catalunya, han constituit dos esdeveniments que han estat favorablement comentats en els mitjans politics bascos i catalans.

El Secretari General d'E. R. de C., senyor Josep Tarradellas, ha rebut la lletra del President del Partit Nacionalista Basc que ens plau inserir a continuacio :

« Estimat amic ;

« Els Srs. Irujo, Lasarte i Jauregui, designats per representar el Partit Nacionalista Basc al Ple de l'Esquerra Republicana de Catalunya celebrat a la ciutat de Montpellier els dies 18 i 19 del corrent, ens han informat, dels acords adoptats com també de la declaració conjunta basco-catalana, publicada en ocasió de l'esmentada reunió plenaria.

« Ens plau manifestar-li l'agraïment del nostre Partit per les atencions de que han estat objecte els nostres delegats, durant la celebració del Ple i, aprofitant aquesta ocasió, ens és grat expressar-vos el nostre desig de mantenir una unió i una solidaritat política el mes estretes possible, entre els pobles d'Euzkadi i de Catalunya.

« En nom del Euzkadi Buru Batzar i en el meu propi, us saludo afectuosament.

« Pel Euzkadi Buru Batzara Lendakaria,
D. de Ziauritz.

« Bayona 28 d'octubre del 1947. »

L'AMISTAT basco-catalana

per A. ROVIRA I VIRGILI

Noble i encoratjador, aquest nou pacte d'amistat entre Euskadi i Catalunya ! Es un pacte que no crea l'amistat, cosa dificil de crear documentalment, ans bé la confirma i la referma. No és un acte de freda diplomácia teixit amb frases formulàries. Es una expressio del profund i generos sentiment que agermana temps ha bascos i catalans enmig dels goigs i planys de la vida politica i de l'actuacio patriotica. Els dos grans Partits majoritaris de Catalunya i Euskadi han posat llurs segells prestigiosos en aquest document exemplar.

Per als catalans nacionals, és una excellent companyia la dels bascos nacionals. Quan hi estem en contacte, les nostres conviccions i les nostres esperances s'enforteixen en veure-les compartides per aquests homes braus i lleials alhora. Ni les diferències ètniques i espirituals, ni la diversitat d'interessos materials, no trenquen ni afluixen l'intim llaç que les uneix. En el fons de les ànimes dels dos pobles hi ha una germanor d'afectes i una coincidència de concepcions que ens fa d'una mateixa estirp moral en la varietat humana

El mon modern, per dissort, no viu sota el signe de l'amistat. Som en el temps, no ja del menyspreu, sino de la malfiança. L'amistat entre els pobles es l'excepcio : el recel ès la regla. Els Estats, teoricament units, viuen en creixent discordia. Les nacions es repleguen en elles mateixes i la reclosio de cadascuna es fa hostil o recelosa per a les altres. Hom ja no es pren ni el treball de cobrir amb els mots la gelosia i la rancúnia. Un lleig realisme plebeu envaeix el camp de les relacions entre els pobles. La violència cruel de les guerres ha fet baixar, en molts casos, el nivell ètic dels homes i de les col.lectivitats.

✦ ✦ ✦ ✦

Esser amic, captenir-se com a amics no és entre els pobles d'avui una cosa corrent. Hem d'es perar la reaccio contra aquest estat d'esperit que entenebreix el mon doloros. Hem de creure que vencent l'hostilitat i la indiferència, s'estendrà novament el domini de l'amistat, perfum de la vida, fet de respecte i d'afecte. Mentrestant, bascos i catalans s'avancen a donar un exemple públic de l'amistat sincerissima que els lliga estretament. En el terreny politic, el nou pacte, renovacio oportuna dels anteriors, augmenta la força dels uns i dels altres; en el terreny moral ens duu un reconfort. Som com uns parents que es troben junts per a recordar el passat i per a iniciar noves empreses. Si el temps és amenaçador, si les rutes son perilloses, si l'avenir proxim és incert, anants junts farem via, donant-nos les mans i amb les banderes juntes.

✦ ✦ ✦ ✦

! Quina altra no hauria estat la historia dels pobles ibèrics si llur distribucio geogràfica a través de la prehistoria i la historia hagués establert, sota la linia dels Pirineus, una frontera comuna entre Euskadi i Catalunya. I com ens hauriem sentit més forts i més segurs, els bascos i els catalans, si el veinatge de la terra s'hagués afegit a la convergència dels objectius politics ! Sovint, i assenyaladament en els dies de l'ultima guerra civil espanyola, nosaltres posàvem els ulls en la part del mapa peninsular corresponent a l'Alt Arago, contrada que separa la terra d'Euskadi i la terra de Catalunya. I ens imaginàvem, com si somniéssim, l'aprimament progressiu d'aquella zona de separacio i el seu final esborrament.

I bé : aixo que és un somni en l'aspect geogràfic, pot ésser i ha d'ésser i serà una realitat en l'aspecte espiritual i politic. Dins la peninsula que mars i muntanyes limiten, les dues nacions pirinenques: la nacio del Cantàbric i la nacio del Méditerrani proclamen l'aliança i l'amistat i alcen, en senyal de salutacio, les velles banderes gloriosos destinades a la victoria en la lluita i a la llibertat en la pau.

Antena

L'editorialista de « Lluita » no aprova la Declaracio del nostre Ple Extraordinari. Aquella, per altra part, « és la resposta concreta a les nostres sospites i tocs d'alarma ? » es demana el mateix editorialista. Ja abans d'ara tenien els comunistes « sospites i inquietuds » sobre la posicio del nostre Partit. Prieto ens vol entregar lligats de mans i de braços a Bevin i a Truman, a la qual cosa l'Esquerra — escriu « Lluita » — dona la seva conformitat. « Hauriem volgut que els amics d'Esquerra Republicana ens haguessin seguit en aquest cami veritablement nacional i democràtic. »

✦ ✦ ✦

Quin és « aquest cami veritablement nacional i democràtic » que ens proposa el P. S. U ? A veure si els nostres lectors el saben descobrir. Seguim els comunistes. Aquests eren uns aferrissats negrinistes fins a la convocatoria de les Corts de Mèxic. Des d'aquell moment s'abandonà el Dr Negrin. La « Union Nacional » abandonava la Repùblica i els Estatuts a resultes d'una consultat popular. (Llegeixi's « El Patriota » de l'época on, ai ! mai no es parlà de legitimitat republicana, de Corts de la República ni d'Estatuts). A les acaballes de la « U.N.E. » es decideix un amor enfutismat per la Repúbica. Des d'aquell moment i a manera dels catolics que en alçar-los la prohibicio de menjar carn el dijous sant converteixen a aquest en absolutament carnivor, els nostres comunistes s'apropien de la Repùblica oblidada i es proclamen els seus majors i gairebé unics défensors.

Què dèien del Govern del Dr Giral ? « ..si s'hagués format un Govern central d'àmplia concentracio, animat per la voluntat de lluita sense compromisos de cap mena amb el règim franco-falangista, sense lligams de cap mena amb la reaccio internacional, inflexible défensor... Pero malauradament, aquesta nova oportunitat historica no ha estat tampoc aprofitada » (J. Comorera). Entrà un comunista en aquest mateix Govern i... es converteix màgicament en un equip de lluita i de dignitat. No es pot negar el bàlsam purificador que sempre acompanya els nostres « Komformistes ».

Passa a la segona plana

Pau CASALS, ciutadà d'honor de Narbona

Una nova ciutat francesa ha conferit el titol de ciutadà d'honor a l'il.lustre Mestre Pau Casals.

Aquesta vegada ha estat Narbona qui ha volgut palesar al gran català la seva afectuosa admiracio. D'una sèrie d'actes celebrats diumenge passat, dia 9 de novembre, el més important fou el celebrat en l'Ajuntament de Narbona conferint el titol de ciutadà d'honor al gran music català. Els narbonesos han palesat tota llur estima a Pau Casals.

No cal dir que els catalans refugiats en aquesta ciutat germana, assistiren en massa a tots els actes i que, per la seva banda, homenatjaren dignament al Mestre Casals.

En representacio del President Irla, assisti a tots els actes el Conseller del Govern de Catalunya, senyor Rovira i Virgili, el qual exaltà, une vegada més, l'alt exemple ofert per Pau Casals en aquests anys de prova.

LA HUMANITAT felicita ben sincerament a l'il.lustre Mestre per la nova distincio de que ha estat objecte.

memoriaesquerra.cat — La Humanitat [Montpeller-París, 1944-1953], 19/11/1947, pàgina 1